

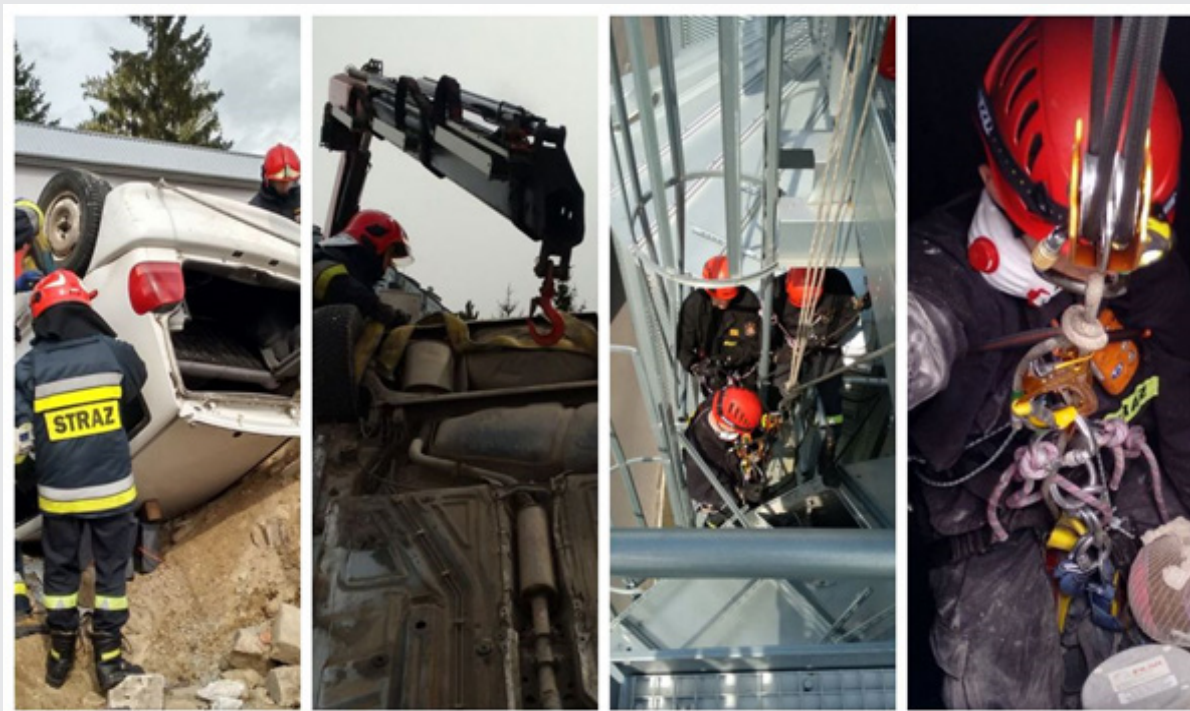
Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Inżynier pożarnictwa

(214910)

Inżynierowie i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Inżynier pożarnictwa (214910)

Inżynierowie i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Inżynier pożarnictwa (214910)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [22]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce autorskie wykonane przez zespół ekspercki.

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący	3
2. OPIS ZAWODU	4
2.1. Synteza zawodu	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne	8
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	9
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	10
2.7. Zawody pokrewne	11
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	11
3.1. Zadania zawodowe	11
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Kierowanie działaniami ratowniczo-gaśniczymi	12
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Analizowanie i rozpoznawanie zagrożeń w zakresie oceny stanu ochrony przeciwpożarowej – doradztwo i legislacja	14
3.4. Kompetencja zawodowa Kz3: Wykonywanie czynności kwatermistrzowsko-technicznych	15
3.5. Kompetencja zawodowa Kz4: Zarządzanie finansami i kadrami w Komendach PSP	15
3.6. Kompetencja zawodowa Kz5: Prowadzenie badań naukowych i nauczania zawodowego	16
3.7. Kompetencje społeczne	16
3.8. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu	17
3.9. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji	17
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO	17
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	17
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	19
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	19
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie	20
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	20
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	21
7. SŁOWNIK POJĘĆ	23
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	23
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	25

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Inżynier pożarnictwa 214910

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Inżynier ds. bezpieczeństwa pożarowego.
- Oficer pożarnictwa.
- Specjalista ds. ochrony przeciwpożarowej.
- Strażak.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 2149 – Engineering professionals not elsewhere classified.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe), źródeł internetowych oraz wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie SPO RZL (2006-2007) „Opracowanie i upowszechnienie krajowych standardów kwalifikacji zawodowych”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w maju 2018 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Jarosław Chodnicki – Zakładowa Służba Ratownicza, Gdańska Stocznia "Remontowa" im. J. Piłsudskiego S.A., Gdańsk.
- Artur Wakuła – Komenda Miejska PSP w Siedlcach, Siedlce.
- Karolina Pawłowska-Cyprysiak – Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB, Warszawa.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Maria Widerszal-Bazyl – Centralny Instytut Ochrony Pracy – BIP, Warszawa.
- Maria Konarska – Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB, Warszawa.

Recenzenci:

- Artur Ankowski – Centralna Szkoła Państwowej Straży Pożarnej, Częstochowa.
- Zbigniew Szulc – Urząd Miejski w Gdańsku, Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, Gdańsk.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Dorota Brzezińska – Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Pożarnictwa SITP.
- Bartłomiej Mickiewicz – Krajowa Sekcja Pożarnictwa NSZZ Solidarność.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Inżynier pożarnictwa jest specjalistą w zakresie inżynierii bezpieczeństwa pożarowego, wykonującym zadania związane z ochroną życia, zdrowia, mienia i środowiska naturalnego, między innymi w ramach krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

Zadania te obejmują gaszenie pożarów, ograniczanie skutków klęsk żywiołowych, likwidację innych miejscowych zagrożeń, akcje ratownictwa technicznego, w tym drogowego, budowlanego, działania ratownictwa chemiczno-ekologicznego², akcje ratownictwa medycznego w ramach współdziałania z podmiotami Państwowego Ratownictwa Medycznego, działania w zakresie kontroli przestrzegania przepisów ochrony przeciwpożarowej, działalność w zakresie weryfikacji i opiniowania projektów budowlanych budynków oraz działalność szkoleniową, edukacyjną i naukowo-badawczą.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Inżynier pożarnictwa przygotowany jest do wypełniania dwóch podstawowych funkcji. Pierwszą z nich jest inicjowanie działań związanych z ochroną życia i zdrowia ludzi, mienia i środowiska naturalnego, w ramach działalności profilaktycznej, w tym wykonywania czynności kontrolno-rozpoznawczych w zakresie przestrzegania przepisów przeciwpożarowych oraz rozpoznawania zagrożeń pożarowych i innych miejscowych zagrożeń. Drugą funkcją jest realizacja zadań administracyjnych i kierowniczych w strukturach Państwowej Straży Pożarnej lub innych jednostek ochrony przeciwpożarowej, związanych z organizacją i kierowaniem akcjami ratowniczymi.

W odniesieniu do inżynierów pożarnictwa zatrudnionych poza ww. strukturami, realizowane zadania związane są z zarządzaniem bezpieczeństwem pożarowym w jednostkach administracji publicznej oraz podmiotach gospodarczych.

Do zadań inżyniera pożarnictwa należą prace w jednostkach organizacyjnych ochrony przeciwpożarowej, których celem jest analiza zagrożeń, organizacja i kierowanie akcjami ratowniczymi i gaśniczymi, dobór zabezpieczeń przeciwpożarowych, wykorzystywanie wyposażenia technicznego straży pożarnej w sposób racjonalny oraz prowadzenie działalności szkoleniowej w tym zakresie. Prace te mają charakter organizacyjny, kontrolny, nadzorczy, analityczny i dowódczy.

Wielu inżynierów pożarnictwa pracuje także jako rzeczoznawcy ds. zabezpieczeń przeciwpożarowych, weryfikując oraz opiniując projekty budowlane budynków powstających, rozbudowywanych lub przebudowywanych. Ich rolą jest także opracowywanie ekspertyz technicznych stanu bezpieczeństwa pożarowego budynków.

Sposoby wykonywania pracy

Inżynier pożarnictwa wykonuje pracę polegającą na:

- kierowaniu działaniami ratowniczymi podczas akcji ratowniczo-gaśniczych oraz likwidacji skutków awarii i katastrof oraz klęsk żywiołowych,
- sprawowaniu funkcji organizacyjnych, kontrolnych i nadzorczych w systemie ochrony przeciwpożarowej,
- przeprowadzaniu analiz zagrożeń pożarowych w obiektach budowlanych oraz na wyznaczonych terenach z uwzględnieniem sposobów użytkowania tych obiektów, terenów, realizowanych procesów technologicznych,
- wskazywaniu możliwości zastosowania systemów ochrony przeciwpożarowej dla obiektów budowlanych, instalacji przemysłowych (systemy wykrywania pożaru, zagrożeń wybuchowych, automatycznego gaszenia),
- organizowaniu szkoleń i ćwiczeń doskonalących dla strażaków/ratowników w jednostkach Państwowej Straży Pożarnej oraz innych jednostkach ochrony przeciwpożarowej,
- organizowaniu szkoleń, spotkań w szkołach, instytucjach i zakładach pracy w ramach popularyzacji ochrony przeciwpożarowej,
- ustalaniu przypuszczalnych przyczyn oraz okoliczności powstania i rozprzestrzeniania się pożarów,
- organizowaniu działań w zakresie utrzymania pojazdów pożarniczych i sprzętu ratowniczego w gotowości do natychmiastowego użycia,
- weryfikowaniu i opiniowaniu dokumentacji z zakresu ochrony przeciwpożarowej budynków, opracowanej przez architektów lub inżynierów branżowych,
- opracowywaniu dokumentacji z zakresu ochrony przeciwpożarowej.

W przypadku inżynierów pożarnictwa pracujących w innych jednostkach ochrony przeciwpożarowej aniżeli w Państwowej Straży Pożarnej (PSP) oraz pracujących na samodzielnych stanowiskach ds. ochrony ppoż. praca może ponadto obejmować:

- przeprowadzanie kontroli w przedsiębiorstwie w zakresie przestrzegania przepisów ochrony ppoż., stanu zabezpieczenia ppoż. obiektów i instalacji wraz z propozycjami rozwiązań,
- doradztwo w zakresie spełnienia wymagań ochrony ppoż. przy modernizacji budynków i infrastruktury przedsiębiorstwa,
- opracowywanie instrukcji, procedur w zakresie zapewnienia ochrony ppoż.,
- prowadzenie szkoleń ppoż. dla pracowników przedsiębiorstwa.

WAŻNE:

Inżynier pożarnictwa wykonuje pracę zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, dlatego powinien na bieżąco uzupełniać swoją wiedzę z tego zakresu.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2, 3.3, 3.4, 3.5 i 3.6. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Inżynierowie pożarnictwa pełniący funkcje dowódcze w jednostkach ratowniczo-gaśniczych pracują głównie w terenie, kierując działaniami ratowniczo-gaśniczymi. Ich praca odznacza się wyjątkową zmiennością warunków pracy oraz wielością zagrożeń. Są to miejsca pracy zlokalizowane np. w:

- terenie podczas gaszenia pożarów i usuwania miejscowych zagrożeń,
- pojeździe podczas dojazdu do zdarzeń,
- biurze podczas przygotowywania dokumentacji ze zdarzeń i związanej z organizacją służby,

- garażu podczas przeglądów sprzętu,
- sali szkoleniowej i na poligonie podczas prowadzenia zajęć doskonalenia zawodowego.

Stanowiska pracy inżynierów pożarnictwa zajmujących się działaniami kontrolno-rozpoznawczymi, nadzorem nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych znajdują się w:

- biurze komendy,
- obiektach kontrolowanych, np.: halach przemysłowych, budynkach użyteczności publicznej, magazynach, na terenie instalacji technologicznych (rurociągi, gazociągi).

Stanowiska pracy inżynierów zajmujących się pracą naukowo-badawczą znajdują się:

- w placówkach naukowo-badawczych,
- w laboratoriach,
- na poligonach.

Stanowiska pracy inżynierów zajmujących się kształceniem kadr znajdują się w:

- szkołach i uczelniach pożarniczych,
- ośrodkach szkolenia i doskonalenia kadr.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Inżynier pożarnictwa w zależności od zajmowanego stanowiska może wykorzystywać następujące maszyny i narzędzia pracy:

- pojazdy pożarnicze – samochody pożarnicze, w tym pojazdy specjalistyczne, przyczepy specjalne, w tym przewoźne, agregaty prądotwórcze, motopompy pożarnicze, przyczepki z łodziami itp., używane przez straże pożarne w działaniach gaśniczych i ratowniczych,
- sprzęt gaśniczy – węże tłoczne, ssawne, prądownice, rozdzielacze węzowe, wytwornice piany wykorzystywane do podawania wody i piany gaśniczej w akcjach zwalczania pożarów,
- sprzęt ratowniczy – narzędzia, maszyny wykorzystywane w trakcie akcji ratownictwa technicznego, przy wypadkach drogowych, usuwaniu skażeń chemiczno-ekologicznych oraz do ratowania ludzi i dóbr materialnych,
- uzbrojenie osobiste – jest to sprzęt stanowiący wyposażenie osobiste strażaka w czasie akcji ratowniczo-gaśniczej, w tym środki ochrony indywidualnej, jak: specjalna odzież, obuwie, rękawice, hełm, aparat ochrony dróg oddechowych itd.

Wykorzystuje także:

- urządzenia biurowe: komputer, drukarka, skaner, kopiarka,
- telefon komórkowy, stacjonarny,
- radiotelefon.

Organizacja pracy

Inżynier pożarnictwa w zależności od miejsca pracy i wykonywanych zadań zawodowych może pracować indywidualnie lub zespołowo. Osoby w tym zawodzie pracują w systemie zmianowym lub dziennym i muszą być gotowe do pełnienia obowiązków w sytuacjach alarmowych.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Inżynierowie pożarnictwa biorący bezpośredni udział w działaniach ratowniczych zazwyczaj pracują w szkodliwych i gwałtownie zmieniających się warunkach oraz w narażeniu na różnorodne czynniki ryzyka:

- toksyczne dymy, pyły,
- wysoką temperaturę,
- atmosferę ubogą w tlen,

- spadające elementy, niestabilne konstrukcje i podłoże,
- substancje i preparaty niebezpieczne, toksyczne, żrące itp.

Ponadto możliwe jest również zagrożenie urazem przy akcjach związanych z:

- likwidacją skutków wypadków komunikacyjnych,
- likwidacją awarii przemysłowych,
- likwidacją katastrof oraz usuwaniem skutków klęsk żywiołowych, jak również zagrożeń wynikających ze szczególnych warunków prowadzonych akcji ratowniczych, realizowanych przez specjalistyczne grupy ratownicze, np. grupy wodno-nurkowe.

Służba ta okresowo związana jest z wykonywaniem czynności wymagających dużego wysiłku fizycznego, np. dźwiganie ciężkich przedmiotów w wysokiej temperaturze otoczenia przy obciążeniu ciężarem odzieży ochronnej. Może to być przyczyną:

- wyczerpania organizmu,
- urazów w następstwie przeciążenia,
- chorób układu krążenia.

Udział w długotrwałych akcjach ratowniczych w systemie pracy zmianowej stanowi również źródło stresu, a tragiczne zdarzenia związane z akcjami ratowniczymi mogą wywoływać stres pourazowy.

Inżynier pożarnictwa realizujący zadania związane z wykonywaniem czynności kontrolno-rozpoznawczych, mających na celu nadzór nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych oraz rozpoznawanie zagrożeń pożarowych i innych miejscowych zagrożeń, może być narażony na kontakt z:

- substancjami chemicznymi, ich mieszaninami,
- czynnikami lub efektami procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- substancjami bakteriologicznymi,
- czynnikami mechanicznymi: ruchomymi częściami maszyn, narzędziami, obrabianymi przedmiotami. Do podstawowych zagrożeń mechanicznych zalicza się: zagrożenia stłuczeniem, złamaniem, zgnieceniem, zmiżdżeniem, przecięciem lub odcięciem, wplątaniem, wciągnięciem lub pochwyceniem, uderzeniem, przekłuciem lub przebicciem, starciem lub obtarciem, wytryskiem cieczy o wysokim ciśnieniu, a także poślizgnięciem i potknięciem.

Do potencjalnych chorób występujących w zawodzie można zaliczyć m.in.:

- choroby nowotworowe,
- zatrucia ostre lub przewlekłe,
- ostre reakcje alergiczne,
- choroby skóry,
- choroby układu krążenia,
- choroby układu oddechowego,
- choroby i uszkodzenia wzroku,
- choroby i uszkodzenia słuchu,
- choroby zakaźne,
- depresje,
- wypalenie zawodowe.

WAŻNE:

Wszystkie wymienione zagrożenia w przypadku pracy **inżyniera pożarnictwa** występują podczas wykonywania typowych zadań zawodowych. Narażenie jest zwykle krótkotrwałe, możliwy jest jednak kontakt ze wszystkimi czynnikami szkodliwymi występującymi w czasie akcji ratowniczej. W przypadku działań ratowniczo-gaśniczych stopień narażenia zależy od rodzaju, skali zdarzenia oraz zagrożeń wynikających z wykonywania różnych operacji z użyciem specjalistycznego sprzętu w nietypowych warunkach.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **inżynier pożarnictwa** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- wysoka ogólna wydolność fizyczna,
- duża sprawność układu krążenia,
- duża sprawność układu oddechowego,
- duża sprawność układu kostno-stawowego,
- duża sprawność układu mięśniowego,
- duża sprawność narządu wzroku,
- duża sprawność narządu słuchu,
- duża sprawność narządu równowagi,
- gotowość do pracy w nieprzyjemnych warunkach środowiskowych;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- ostrość wzroku,
- rozróżnianie barw,
- widzenie o zmroku,
- zmysł równowagi,
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- szybki refleks,
- spostrzegawczość,
- zręczność rąk,
- brak lęku przed wysokością;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolność koncentracji uwagi,
- podzielność uwagi,
- dobra pamięć,
- rozumowanie logiczne,
- uzdolnienia rachunkowe,
- łatwość wypowiadania się w mowie i piśmie,
- uzdolnienia techniczne;

w kategorii cech osobowościowych

- umiejętność pracy w szybkim tempie,
- łatwość przerzucania się z jednej czynności na drugą,
- wytrzymałość na długotrwały wysiłek,
- odporność emocjonalna,
- samokontrola,
- zdolność postępowania z ludźmi,
- zdolności kierownicze,
- umiejętność podejmowania szybkich i trafnych decyzji,
- umiejętność współdziałania,
- umiejętność podporządkowania się, samodyscyplina,
- umiejętność pracy w warunkach izolacji,
- samodzielność,
- zdolność przekonywania,
- odwaga,
- wytrwałość i cierpliwość,

- rzetelność oraz dokładność,
- empatia.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.7. Kompetencje społeczne; 3.8. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

W zawodzie **inżynier pożarnictwa** od biorącego czynny udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych wymagana jest ponadprzeciętna sprawność fizyczna, dobry wzrok i słuch, jak również bardzo dobra wydolność organizmu. Komendant kieruje kandydata do służby, określając stanowisko oraz warunki pracy. Okres ważności badań lekarskich i ich zakres określają przepisy, dotyczące PSP.

Inżynierowie pożarnictwa pracujący poza strukturami PSP podlegają przepisom ogólnym.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Do wykonywania zawodu **inżynier pożarnictwa** wymagane jest:

- wykształcenie inżynier pożarnictwa, albo
- wykształcenie inżynier w zakresie inżynierii bezpieczeństwa w specjalności inżynieria bezpieczeństwa pożarowego, uzyskane w Szkole Głównej Służby Pożarniczej oraz uzyskanie kwalifikacji wymaganych do wykonywania zawodu strażak oraz ukończenie w Szkole Głównej Służby Pożarniczej przeszkolenia zawodowego, przygotowującego do zajmowania stanowisk związanych z kierowaniem działaniami ratowniczymi, albo
- wykształcenie inżynier oraz tytuł zawodowy magister inżynier w zakresie inżynierii bezpieczeństwa w specjalności inżynieria bezpieczeństwa pożarowego, uzyskane w Szkole Głównej Służby Pożarniczej oraz uzyskanie kwalifikacji do wykonywania zawodu technik pożarnictwa oraz ukończenie w Szkole Głównej Służby Pożarniczej przeszkolenia zawodowego, przygotowującego do zajmowania stanowisk związanych z kierowaniem działaniami ratowniczymi.

Ponadto inżynierem pożarnictwa może być osoba spełniająca następujące warunki:

- posiadająca obywatelstwo polskie,
- niekarana za przestępstwo,
- korzystająca w pełni z praw publicznych,
- zdolna fizycznie i psychicznie do pełnienia służby w Państwowej Straży Pożarnej.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Do wykonywania tego zawodu wymagany jest tytuł inżyniera pożarnictwa lub inżyniera w zakresie inżynierii bezpieczeństwa, w specjalności inżynieria bezpieczeństwa pożarowego, bądź magistra inżyniera w zakresie inżynierii bezpieczeństwa, w specjalności inżynieria bezpieczeństwa pożarowego.

Studia podyplomowe w zakresie szeroko pojętego bezpieczeństwa publicznego, technicznego, ochrony środowiska, zarządzania kryzysowego, realizowane są przez uczelnie cywilne i resortowe oraz placówki naukowe i badawcze.

Są to przykładowo:

- studia podyplomowe w zakresie bezpieczeństwa narodowego i publicznego, zarządzania kryzysowego, logistyki, zagrożeń czynnikami masowego rażenia (CBRNE), bezpieczeństwa pracy, przygotowania pedagogicznego i zarządzania, bezpieczeństwa procesów przemysłowych,
- studia podyplomowe z zakresu bezpieczeństwa budowlanego – organizowane w Szkole Głównej Służby Pożarniczej.

Dodatkowym atutem przy zatrudnieniu w zawodzie inżynier pożarnictwa jest:

- ukończenie dodatkowych kursów i szkoleń zawodowych, np. z zakresu profilaktyki przeciwybuchowej, operatorów sprzętu specjalistycznego,
- uzyskanie uprawnień rzeczoznawcy ds. zabezpieczeń przeciwpożarowych,
- ukończenie kursu pedagogicznego,
- ukończenie podyplomowych studiów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy,
- posiadanie prawa jazdy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Inżynier pożarnictwa w trakcie kariery zawodowej może pełnić służbę, piastując następujące stanowiska w Państwowej Straży Pożarnej:

- komendant powiatowy/miejski/wojewódzki/główny,
- zastępca komendanta powiatowego/ miejskiego/wojewódzkiego/głównego,
- dowódca jednostki ratowniczo gaśniczej,
- z-ca dowódcy jednostki ratowniczo gaśniczej (JRG),
- naczelnik wydziału,
- zastępca naczelnika wydziału,
- oficer operacyjny,
- dowódca zmiany,
- dyżurny operacyjny,
- kierownik sekcji,
- zastępca dowódcy zmiany,
- specjalista,
- dowódca sekcji,

lub może być zatrudniony:

- na stanowiskach kierowniczych i dydaktycznych w szkołach i ośrodkach szkolenia Państwowej Straży Pożarnej,
- na adekwatnych stanowiskach kierowniczych (dowódczych) w Zakładowych Strażach Pożarnych, Służbach Ratowniczych, Lotniskowych Strażach Pożarnych, Portowych Strażach Pożarnych zgodnie z regulaminem organizacyjnym danej jednostki ochrony przeciwpożarowej. Stanowiska te to dowódca zmiany, jednostki lub komendant,
- na samodzielnych stanowiskach „cywilnych” w jednostkach administracji publicznej, przedsiębiorstwach, na stanowiskach specjalisty ds. ochrony przeciwpożarowej lub innych, gdzie zakres zadań dotyczy wykonywania czynności z zakresu ochrony przeciwpożarowej.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Uznanie kwalifikacji w zawodzie **inżynier pożarnictwa** wymaga odbycia stażu adaptacyjnego w wyznaczonych jednostkach Państwowej Straży Pożarnej. Dla inżynierów pożarnictwa jest to Szkoła Główna Służby Pożarniczej.

Poza odbyciem stażu adaptacyjnego warunkiem uznania kwalifikacji w zawodzie inżynier pożarnictwa jest zdanie testu umiejętności – uzyskanie pozytywnej oceny posiadanych umiejętności przez zespół, powołany w tym celu przez szkołę prowadzącą. Postępowanie to ma na celu ocenę umiejętności nabytych przez wnioskodawcę w trakcie odbywania stażu adaptacyjnego. W przypadku zawodu inżynier pożarnictwa zespół oceniający składa się z 3 do 9 osób. Szczegółowe zasady, w tym tryb postępowania w toku procesu uznania kwalifikacji zawodowych, określa rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **inżynier pożarnictwa** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Specjalista ochrony środowiska	213303
Audytory energetyczny	214901
Inspektor dozoru technicznego	214902
Inżynier automatyki i robotyki	214903
Inżynier energetyki	214906
Inżynier systemów zabezpieczeń technicznych osób i mienia	214911
Inżynier transportu drogowego	214917
Inżynier transportu kolejowego	214918
Specjalista monitoringu systemów zabezpieczeń technicznych osób i mienia	214926
Specjalista do spraw ratownictwa medycznego	224001
Specjalista bezpieczeństwa i higieny pracy	229103
Specjalista zarządzania ryzykiem (underwriter)	241310
Specjalista zarządzania kryzysowego	242227

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **inżynier pożarnictwa** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Organizowanie i prowadzenie działań z zakresu gaszenia pożarów.
- Z2 Organizowanie i prowadzenie działań związanych z ograniczaniem skutków klęsk żywiołowych.
- Z3 Organizowanie i prowadzenie działań z zakresu ratownictwa technicznego, w tym poszukiwawczo-ratowniczych.
- Z4 Organizowanie i prowadzenie działań z zakresu ratownictwa chemiczno-ekologicznego.
- Z5 Organizowanie i prowadzenie działań z zakresu ratownictwa medycznego.
- Z6 Organizowanie i prowadzenie działań z zakresu ratownictwa wysokościowego.
- Z7 Organizowanie i prowadzenie działań z zakresu ratownictwa wodnego/lodowego.
- Z8 Prowadzenie popożarowych działań dochodzeniowych oraz działań kontrolno-rozpoznawczych.
- Z9 Przygotowywanie specyfikacji sprzętu, odzieży roboczej i ochronnej oraz gospodarowanie zasobami technicznymi i materialnymi, w tym prowadzenie gospodarki paliwowej i odpadami.
- Z10 Prowadzenie spraw finansowo-kadrowych.
- Z11 Prowadzenie badań naukowych i nauczania w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

Z12 Weryfikowanie dokumentacji projektowej z zakresu zabezpieczeń przeciwpożarowych budynków.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Kierowanie działaniami ratowniczo-gaśniczymi

Kompetencja zawodowa Kz1: Kierowanie działaniami ratowniczo-gaśniczymi obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, Z5, Z6, Z7, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Organizowanie i prowadzenie działań z zakresu gaszenia pożarów	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Przepisy dotyczące ochrony ppoż. oraz zasady i przepisy BHP dotyczące działań podczas walki z pożarami; - Zjawiska pożarowe, procesy spalania; - Techniki gaszenia pożarów wewnętrznych i zewnętrznych; - Właściwości środków gaśniczych; - Charakterystykę materiałów palnych powszechnie stosowanych w budownictwie; - Działanie sprzętu i urządzeń do gaszenia pożarów; - Mechanikę płynów; - Zachowanie się konstrukcji budowlanych poddanych oddziaływaniu energii cieplnej; - Wymianę gazową oraz zasady wentylacji pomieszczeń; - Zjawiska fizyczno-chemiczne związane z rozwojem różnego rodzaju pożarów oraz doбором właściwych środków gaśniczych, intensywności podawania środka gaśniczego oraz zapotrzebowania na środek gaśniczy; <u>Obszar chroniony</u>⁵ oraz specyfikę zakładów, w tym zagrożenie pożarowe w tych zakładach i na terenie operacyjnym.	- Stosować przepisy ochrony ppoż. w działaniach ratowniczo-gaśniczych oraz przestrzegać zasad BHP i wymagać ich przestrzegania od swoich podwładnych; - Odczytywać zjawiska pożarowe i wykorzystywać tę wiedzę w działaniach; - Stosować techniki gaszenia odpowiednio do sytuacji pożarowej; - Stosować odpowiednie środki gaśnicze do odpowiednich grup pożarów; - Używać powierzony sprzęt.; - Przewidywać niebezpieczne zjawiska podczas podawania wody, jak np. <u>uderzenie hydrauliczne</u>⁸, <u>pułapka wodna</u>⁷; - Przewidywać zagrożenia w obiektach budowlanych, np. odkształcenie czy też zawalenie się konstrukcji; - Stosować istniejące metody gaszenia pożarów; - Stosować sprzęt do <u>wentylacji nadciśnieniowej</u>⁹ i <u>podciśnieniowej</u>¹⁰; - Oceniać parametry i skalę pożaru, przewidywać jego rozwój oraz ocenić zapotrzebowanie na siły i środki; - Dysponować siłami i środkami odpowiednio do zagrożeń.
Z2 Organizowanie i prowadzenie działań związanych z ograniczaniem skutków klęsk żywiołowych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Przepisy i zasady BHP podczas likwidacji lub ograniczania skutków klęsk żywiołowych; - Zjawiska pogodowe; - Zasady bezpiecznego ograniczania i/lub likwidacji skutków klęsk żywiołowych; - Sprzęt służący do likwidacji klęsk żywiołowych, jego parametry i sposoby użycia podczas ograniczania i/lub likwidacji skutków tych klęsk.	- Przewidywać zagrożenia związane z pojawianiem się zjawisk pogodowych, zmianami w rozwoju sytuacji pogodowej; - Zaplanować działania tak, by w sposób bezpieczny likwidować/ograniczać skutki klęsk żywiołowych; - Stosować i dysponować sprzętem w stosunku do powstałych na skutek klęsk żywiołowych zagrożeń.

Z3 Organizowanie i prowadzenie działań z zakresu ratownictwa technicznego, w tym poszukiwawczo-ratowniczych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Przepisy i zasady BHP podczas działań z zakresu ratownictwa technicznego; - Sprzęt wykorzystywany podczas wykonywania działań z zakresu ratownictwa technicznego i jego parametry; - Zasady szybkiego reagowania w stanach zagrożenia życia i zdrowia; - Konstrukcje pojazdów.	- Organizować działania z zakresu ratownictwa technicznego tak, by były zgodne z zasadami i przepisami BHP; - Wykorzystywać parametry sprzętu; - Zidentyfikować w uszkodzonym pojeździe miejsca niebezpieczne dla strażaków podczas działań przy uwalnianiu osób zakleszczonych w pojeździe; - Podejmować szybkie i zdecydowane decyzje w stanach zagrożenia zdrowia i życia uszkodzonych; - Stabilizować w obszarze działań poszukiwawczo-ratowniczych uszkodzone konstrukcje, wykopy i nasypy ziemne.

Z4 Organizowanie i prowadzenie działań z zakresu ratownictwa chemiczno-ekologicznego	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Przepisy i zasady BHP podczas działań z zakresu ratownictwa chemiczno-ekologicznego; - Właściwości substancji i mieszanin chemicznych; - Parametry sprzętu do usuwania skutków zdarzeń z udziałem niebezpiecznych substancji chemicznych; - Sposoby postępowania przy neutralizacji skutków uwolnienia / wycieku substancji niebezpiecznych.	- Organizować działania z zakresu ratownictwa chemiczno-ekologicznego tak, aby były one zgodne z zasadami i przepisami BHP; - Przeciwdziałać zagrożeniom chemiczno-ekologicznym, wykorzystując wiedzę i procedury, a także informacje zawarte w <u>kartach charakterystyk substancji</u>³ i oznakowaniu <u>ADR, RID</u>⁶ itp.; - Dobierać i stosować sprzęt zgodnie z właściwościami substancji i preparatów chemicznych; - Dobierać odpowiedni rodzaj środków neutralizujących dla skutecznej neutralizacji uwolnionej substancji chemicznej; - Prowadzić skuteczną <u>dekontaminację</u>¹ ratowników i uszkodzonych.

Z5 Organizowanie i prowadzenie działań z zakresu ratownictwa medycznego	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Przepisy i zasady BHP podczas działań z zakresu ratownictwa medycznego; - Procedury ratownicze <u>KSRG</u>⁴; - Sprzęt medyczny i jego zastosowanie.	- Organizować działania z zakresu ratownictwa medycznego tak aby były zgodne z zasadami i przepisami BHP oraz zapisami ustawy o ratownictwie medycznym i ustawy o PSP; - Wprowadzać do działań sprzęt medyczny odpowiedni do zastanych urazów, obrażeń; - Podejmować szybkie i zdecydowane decyzje w stanach zagrożenia zdrowia i życia uszkodzonych.

Z6 Organizowanie i prowadzenie działań z zakresu ratownictwa wysokościowego	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Przepisy i zasady BHP podczas działań z zakresu ratownictwa wysokościowego; - Techniki wspinaczkowe, sposoby asekuracji i ewakuacji z wysokości; - Sprzęt wykorzystywany podczas działań z zakresu ratownictwa wysokościowego i jego zastosowanie.	- Organizować działania z zakresu ratownictwa wysokościowego tak, aby były zgodne z zasadami i przepisami BHP; - Przekazywać ratownikom wiedzę i instrukcje z zakresu technik wspinaczkowych i sposobów asekuracji podczas działań z zakresu ratownictwa wysokościowego; - Dobierać i stosować sprzęt wspinaczkowy i asekuracyjny w oparciu o zasady BHP.

Z7 Organizowanie i prowadzenie działań z zakresu ratownictwa wodnego/lodowego	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Przepisy i zasady BHP podczas działań z zakresu ratownictwa wodnego i lodowego; - Techniki ewakuacji osób poszkodowanych, topiących się lub uwięzionych w przeręblach. - Sprzęt wykorzystywany podczas działań z zakresu ratownictwa wodnego/lodowego i sposoby jego bezpiecznego wykorzystania.	- Organizować działania z zakresu ratownictwa wodnego i lodowego tak, aby były zgodne z zasadami i przepisami BHP; - Stosować techniki ratownicze i ewakuacji z wody i przerębla oraz organizować bezpieczne działania pod wodą; - Stosować sprzęt optymalny do zagrożeń na wodzie i lodzie.

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Analizowanie i rozpoznawanie zagrożeń w zakresie oceny stanu ochrony przeciwpożarowej – doradztwo i legislacja

Kompetencja zawodowa Kz2: Analizowanie i rozpoznawanie zagrożeń w zakresie oceny stanu ochrony przeciwpożarowej – doradztwo i legislacja obejmuje zestaw zadań zawodowych Z8, Z12, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z8 Prowadzenie popożarowych działań dochodzeniowych oraz działań kontrolno-rozpoznawczych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Ustawy i rozporządzenia dotyczące ochrony przeciwpożarowej oraz bezpieczeństwa budynków, obiektów budowlanych i terenów; - Prawo budowlane w części dotyczącej ochrony przeciwpożarowej budynków; - Przepisy dotyczące przeprowadzania czynności kontrolno-rozpoznawczych.	- Interpretować i stosować przepisy podczas kontroli i dochodzeń w zakresie ustalania okoliczności i przyczyn pożarów; - Sporządzać protokół z przeprowadzonej kontroli; - Przygotowywać decyzje pokontrolne.

Z12 Weryfikowanie dokumentacji projektowej z zakresu zabezpieczeń przeciwpożarowych budynków	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
Zasady wiedzy technicznej z zakresu ochrony przeciwpożarowej, dostępne zarówno w Polsce, jak i w innych krajach UE.	Dokonywać jakościowej oceny opracowań inżynierskich opartych o obowiązujące przepisy

	z zakresu ochrony przeciwpożarowej budynków; • Dokonywać jakościowej oceny opracowań inżynierskich opartych o zasady wiedzy technicznej i cele funkcjonalne w zakresie ochrony przeciwpożarowej budynków; • Dokonywać ilościowej oceny strategii przeciwpożarowych opartej na różnych środkach zabezpieczeń i porównywać je ze sobą; • Dokonywać prostych obliczeń inżynierskich w zakresie parametrów rozwoju pożaru, rozprzestrzeniania się dymu, warunków ewakuacji oraz działania poszczególnych systemów zabezpieczenia budynków.
--	---

3.4. Kompetencja zawodowa Kz3: Wykonywanie czynności kwatermistrzowsko-technicznych

Kompetencja zawodowa Kz3: Wykonywanie czynności kwatermistrzowsko-technicznych obejmuje zadanie zawodowe Z9, do realizacji którego wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z9 Przygotowywanie specyfikacji sprzętu, odzieży roboczej i ochronnej oraz gospodarowanie zasobami technicznymi i materialnymi, w tym prowadzenie gospodarki paliwowej i odpadami	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Ustawę o PSP oraz ochronie przeciwpożarowej; • Przepisy BHP w zakresie gospodarki odzieżą roboczą i ochronną; • Przepisy dotyczące zamówień publicznych; • Przepisy dotyczące gospodarki paliwami w wymaganym zakresie; • Przepisy dotyczące gospodarki odpadami w wymaganym zakresie; • Normy polskie i zagraniczne dotyczące wymagań, certyfikatów sprzętu ratowniczego.	• Stosować w praktyce przepisy, normy i zasady BHP; • Wybierać skutecznie dostawców sprzętu i odzieży; • Stosować przepis gospodarki paliwami; • Organizować przetargi według określonych prawem procedur; • Wypełniać dokumentację związaną z odpadami; • Koordynować gospodarkę paliwową; • Stosować normy odnoszące się do wymagań sprzętu ratowniczego.

3.5. Kompetencja zawodowa Kz4: Zarządzanie finansami i kadrami w Komendach PSP

Kompetencja zawodowa Kz4: Zarządzanie finansami i kadrami w Komendach PSP obejmuje zadanie zawodowe Z10, do realizacji którego wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z10 Prowadzenie spraw finansowo-kadrowych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Przepisy prawa dotyczące ochrony ppoż. i ustawę o PSP; • Procedury rekrutacji do służby; • Procedury i przepisy dotyczące finansów publicznych; • Procedury i przepisy dotyczące administracji publicznej/branżowe i ogólne.	• Stosować w praktyce odpowiednie przepisy dotyczące ochrony ppoż. i ustawę o PSP; • Prowadzić dokumentację finansową i kadrową zgodnie z obowiązującymi przepisami i procedurami; • Realizować obowiązującą w resorcie politykę kadrową.

3.6. Kompetencja zawodowa Kz5: Prowadzenie badań naukowych i nauczania zawodowego

Kompetencja zawodowa Kz5: Prowadzenie badań naukowych i nauczania zawodowego obejmuje zadanie zawodowe Z11, do realizacji którego wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z11 Prowadzenie badań naukowych i nauczania w zakresie ochrony przeciwpożarowej	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Przepisy prawa dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ustawę o PSP; - Przepisy dotyczące badań i certyfikacji wyrobów i rozwiązań dotyczących ochrony przeciwpożarowej tj. normy, standardy, wymagania m.in. towarzystw klasyfikacyjnych; - Informacje z zakresu dydaktyki i nauki, dotyczące określonych aspektów/obszarów ochrony przeciwpożarowej.	- Stosować w praktyce odpowiednie przepisy prawa; - Oceniać przydatność badanego wyrobu lub innego rozwiązania służącego zapewnieniu ochrony przeciwpożarowej, bezpieczeństwa ludności; - Wdrażać na rynek ergonomiczny i niezawodny sprzęt oraz urządzenia, a także środki ochrony osobistej dla strażaków/ratowników; - Wdrażać na rynek ergonomiczny i niezawodny sprzęt i urządzenia oraz środki ochrony osobistej dla strażaków/ ratowników; - Przekazywać posiadaną wiedzę słuchaczom szkół pożarniczych; - Przekazywać fachową wiedzę szkolnej kadrze i uczyć ją umiejętności praktycznych.

3.7. Kompetencje społeczne

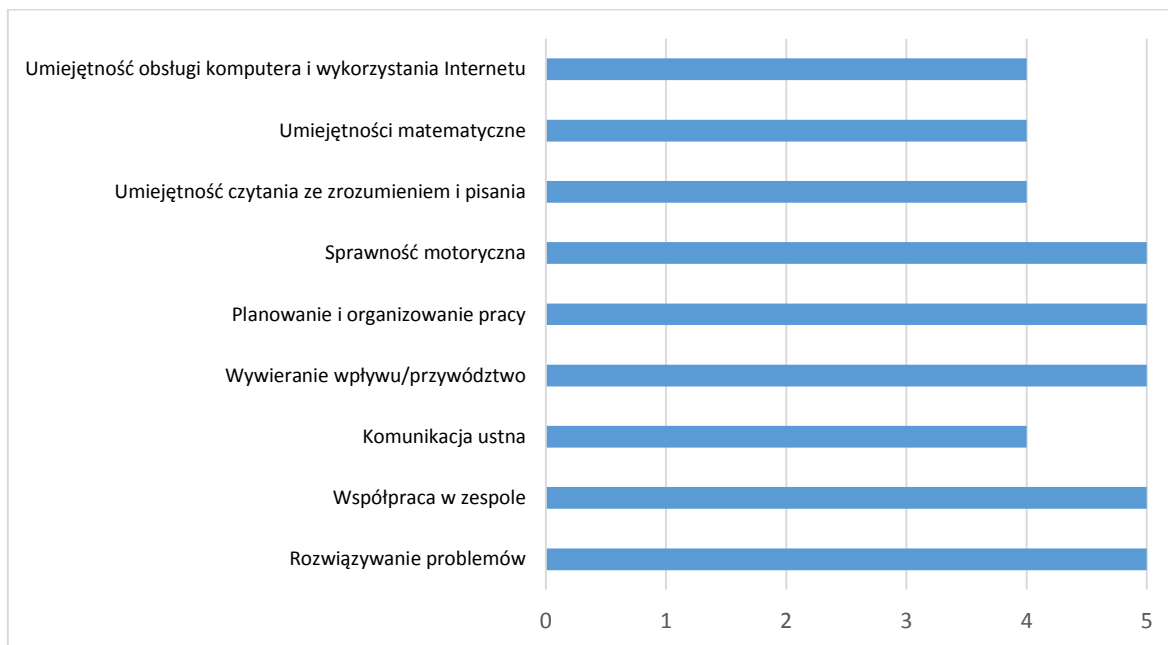
Pracownik w zawodzie **inżynier pożarnictwa** powinien mieć kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Niesienia pomocy ludziom w sytuacjach zagrożenia życia, zdrowia, mienia i środowiska naturalnego.
- Podejmowania ryzyka narażenia własnego życia lub zdrowia dla ratowania życia ludzkiego.
- Komunikowania się z otoczeniem – propagowania wymagań ochrony przeciwpożarowej i podnoszenia świadomości ludzi w tym zakresie.
- Prowadzenia dialogu i stosowania właściwych zabiegów socjotechnicznych oraz właściwej argumentacji w celu osiągnięcia zamierzonego celu.
- Ponoszenia odpowiedzialności za skuteczność prowadzonych działań ratowniczych.
- Wykonywania pracy w zespole, budowania morale w zespole, brania odpowiedzialności za podejmowane decyzje.
- Dbania o dobre imię służby w Państwowej Straży Pożarnej lub innych jednostkach ochrony przeciwpożarowej.
- Dbania o rozwój osobisty oraz ustawiczne doskonalenie wiedzy i umiejętności zawodowych.
- Rozwiązywania problemów i dylematów wynikających ze specyfiki służby w straży pożarnej lub wykonywania zadań z zakresu ochrony przeciwpożarowej.
- Przestrzegania regulaminów dotyczących pełnienia służby.

3.8. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego wagę kompetencji kluczowych dla zawodu **inżynier pożarnictwa**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **inżynier pożarnictwa**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.9. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **inżynier pożarnictwa** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Inżynier pożarnictwa może pracować w jednostkach organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej i innych jednostkach ochrony przeciwpożarowej oraz służbach o charakterze ratowniczym. Ponadto inżynier pożarnictwa może być zatrudniony w:

- firmach prywatnych i państwowych, bankach, urzędach państwowych i instytucjach publicznych, m.in. na stanowiskach: inspektora ds. ochrony ppoż., rzeczoznawcy ds. zabezpieczeń ppoż., projektanta systemów ppoż., inżyniera bezpieczeństwa pożarowego,
- specjalisty/kierownika wydziału ds. ppoż. i BHP, inspektora BHP, instalatora zabezpieczeń technicznych, kierownika/koordynatora serwisu w firmach branżowych, specjalisty/kierownika eksploatacji w zakresie bezpieczeństwa pożarowego, koordynatora/trenera szkoleń specjalistycznych, doradcy ds. sprzedaży produktów specjalistycznych, kierownika produktu, kierownika/koordynatora projektów w zakresie bezpieczeństwa pożarowego.

Potencjalne miejsca pracy inżyniera pożarnictwa:

- Krajowe Centrum Koordynacji Ratownictwa i Ochrony Ludności w Komendzie Głównej PSP,
- komendy wojewódzkie, powiatowe i miejskie PSP,
- biura bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego urzędów wojewódzkich,
- komórki właściwe zarządzaniu kryzysowemu w starostwach powiatowych,
- komórki właściwe zarządzaniu kryzysowemu w urzędach miast (gmin),
- komórki właściwe bezpieczeństwu w przedsiębiorstwach branży naftowej,
- delegatury wojskowej ochrony przeciwpożarowej i wojskowe straże pożarne,
- jednostki wojskowej ochrony przeciwpożarowej,
- przedsiębiorstwa usługowe w dziedzinie ochrony przeciwpożarowej (szkolenia, ekspertyzy, projektowanie, nadzór, kontrole).

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/raporty-sprawozdania/rynek-pracy/zawody-deficytowe-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzawodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Wykształcenie **inżyniera pożarnictwa** można zdobyć jedynie po ukończeniu Szkoły Głównej Służby Pożarniczej w Warszawie. Inne uczelnie wyższe w kraju nie kształcą w tym zawodzie.

Szkolenie

Dostępne są szkolenia specjalistyczne np. dla rzeczoznawców do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych, w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy dla strażaków PSP, w zakresie obsługi ratowniczego sprzętu specjalistycznego.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.gov.pl/web/edukacja/ksztalcenie-zawodowe>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<http://www.zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Wynagrodzenie (2018 r.) **inżynierów pożarnictwa** – oficerów w Państwowej Straży Pożarnej jest zróżnicowane i wynosi od 3000 zł do 11 500 zł miesięcznie brutto w przeliczeniu na jeden etat, przy czym:

- osoby rozpoczynające pracę – w komendach miejskich/ powiatowych/ wojewódzkich – mogą uzyskać wynagrodzenia w przedziale od 3900 zł do 4100 zł brutto,
- osoby o najwyższych kwalifikacjach, zajmujące kierownicze stanowiska w strukturach Państwowej Straży Pożarnej – mogą liczyć na wynagrodzenia w przedziale od 6000 zł do 12 000 zł brutto.

Zarobki inżynierów pożarnictwa zależą od zajmowanego stanowiska (wynagrodzenie zasadnicze), dodatku za stopień, dodatku służbowego i motywacyjnego, stażu pracy, dodatku uzasadnionego szczególnymi właściwościami, kwalifikacjami, warunkami albo miejscem pełnienia służby.

Inżynierom pożarnictwa pracującym w strukturach PSP przysługuje ponadto szereg dodatkowych świadczeń pieniężnych, takich jak: jednorazowy zasiłek na zagospodarowanie, nagrody i zapomogi, nagrody jubileuszowe, dodatkowe wynagrodzenie za wykonywanie prac zleconych wykraczających poza obowiązki służbowe, należności za przeniesienia służbowe oraz świadczenia związane ze zwolnieniem ze służby.

Wynagrodzenie inżynierów pożarnictwa pracujących w zakładowych strażach pożarnych oraz innych jednostkach ochrony ppoż. kształtuje się na podobnym poziomie, co wynagrodzenia oficerów Państwowej Straży Pożarnej na adekwatnych stanowiskach kierowniczych.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczeblach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

Inżynierowie pożarnictwa z orzeczeniem o niepełnosprawności nie mogą pracować w służbie czynnej Państwowej Straży Pożarnej oraz innych jednostek ochrony przeciwpożarowej. Mogą natomiast w szczególnie określonych przypadkach pracować na stanowiskach cywilnych w Państwowej Straży Pożarnej wykonując pracę biurową, jeżeli stopień niepełnosprawności pracownika nie stanowi ograniczeń w prawidłowym jej wykonywaniu. Mogą również pracować w instytucjach pozamundurowych, gdzie stan zdrowia nie stanowi głównego czynnika oceny przydatności do służby.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień 30.06.2018

- Dyrektywa 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (Dz. U. UE L 255 z 30.09.2005, s. 22, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. z 2016 r. poz. 65, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 i 1149).
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 620).
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1204, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie postępowania kwalifikacyjnego o przyjęcie do służby w Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. poz. 672).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 grudnia 2016 r. w sprawie stażu adaptacyjnego i testu umiejętności w toku postępowania w sprawie uznania kwalifikacji do wykonywania zawodu inżynier pożarnictwa, technik pożarnictwa lub strażak (Dz. U. poz. 2295).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 maja 2016 r. w sprawie stanowisk służbowych w jednostkach organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. poz. 724).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1-8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 września 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków bezpieczeństwa i higieny służby strażaków Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. Nr 180, poz. 1115).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27 października 2005 r. w sprawie zakresu, trybu i częstotliwości przeprowadzania okresowych profilaktycznych badań lekarskich oraz okresowej oceny sprawności fizycznej strażaka Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. Nr 261 poz. 2191, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 października 2005 r. w sprawie czynności kontrolno-rozpoznawczych przeprowadzanych przez Państwową Straż Pożarną (Dz. U. Nr 225, poz. 1934).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 marca 2003 r. w sprawie rodzaju placówek, do których może być skierowany strażak Państwowej Straży Pożarnej, oraz należności pieniężnych przysługujących w przypadkach skierowania strażaka do szkoły, na przeszkolenie lub na studia (Dz. U. Nr 61, poz. 546).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 lipca 1997 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu nadawania stopni strażakom w służbie kandydackiej (Dz. U. Nr 91, poz. 564).

Literatura branżowa:

- Carter H. R., Rausch E.: Management in the fire service. National Fire Protection Association, Burlington: Jones & Bartlett Learning, 2017.
- Günter M., Hermsen R., Neuhaus M.: Kieszonkowy poradnik kierującego działaniem ratowniczym: informacje i listy kontrolne dla dowódców. Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpowazarowej im. Józefa Tuliszkowskiego - Państwowy Instytut Badawczy, Józefów 2017.
- Guzewski P., Wróblewski D., Małozieć D. (red.): Czerwona Księga Powazarów, Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpowazarowej im. Józefa Tuliszkowskiego - Państwowy Instytut Badawczy, Józefów 2014.
- Informator na rok akademicki 2018/2019, SGSP w Warszawie.
- Księga Jakości Kształcenia w SGSP w Warszawie.
- Praktyczny poradnik dla specjalisty ochrony przeciwpowazarowej. Weka Sp. z o.o. Wydawnictwo informacji zawodowej, Warszawa.
- Pulm M.: Błędy w taktyce – duże straty. Fundacja Edukacja i Technika w Ratownictwie, Warszawa 2005.
- Schroeder M.: Teoria i doświadczenie w ratownictwie. SA PSP, Poznań 1999.
- Świeboda A. (red.): Ochrona powaz. w praktyce, Wiedza i Praktyka, Sulejówek 2014.
- Wakuła A.: Obciążenia zawodowe strażaka-ratownika – ocena subiektywna. „Bezpieczeństwo Pracy. Nauka i Praktyka” Nr 11/2009.
- Wójtowicz K.: Organizacja i funkcjonowanie Państwowej Straży Powazarnej w Polsce. Promotor, Kraków 2012.

Czasopisma branżowe:

- Miesięcznik „Przegląd Powazarniczy”.
- Magazyn „Zagrożenia”.
- Magazyn „Strażak”.
- „Zeszyty naukowe SGSP”.

Zasoby internetowe [dostęp: 10.07.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Strona Internetowa Centrum Naukowo-Badawczego Ochrony Przeciwpowazarowej - <http://www.cnbop.pl>
- Strona internetowa Komendy Głównej Straży Powazarnej - <http://www.straz.gov.pl>
- Strona internetowa Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Powazarnictwa - <http://sitp.home.pl>
- Strona internetowa Szkoły Główna Służby Powazarniczej - <https://www.sgsp.edu.pl>
- Wyszukiwarka opisów zawodów <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.

Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadczenia”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.

Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Dekontaminacja	Neutralizacja skażenia, usunięcie szkodliwych czynników chemicznych lub biologicznych, odkażenie terenu, odzieży, skóry, rzeczy będących pod wpływem ich działania.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
2	Działania ratownictwa chemiczno-ekologicznego	Kategoria działań ratowniczych polegająca na usuwaniu skutków awarii przemysłowych, w drogowym i lotniczym transporcie materiałów niebezpiecznych, katastrof chemicznych i ekologicznych poprzez zbieranie, usuwanie, sorpcję lub neutralizację substancji, które w sposób niekontrolowany przedostały się do środowiska i stanowią zagrożenie dla ludzi i środowiska naturalnego.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
3	Karty charakterystyki substancji niebezpiecznej	Karty zawierające informacje na temat właściwości i wymaganych środków ostrożności przy składowaniu i stosowaniu substancji niebezpiecznej.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
4	Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy (KSRG)	System obejmujący planowanie, organizowanie i realizację działań ratowniczo-gaśniczych niezbędnych do usunięcia zagrożenia lub jego skutków, obejmujący podmioty ratownicze w całym kraju oraz podmioty współpracujące np. GOPR, TOPR.	Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 lipca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (Dz. U. poz. 1319). http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20170001319 [dostęp: 10.07.2018]
5	Obszar chroniony	Obszar, w granicach którego siły i środki podmiotu KSRG właściwe dla rodzaju zagrożenia przybędą do miejsca zdarzenia w najkrótszym czasie.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
6	Oznakowanie ADR RID	Obowiązujący w Europie (z wyjątkiem Wielkiej Brytanii) podstawowy system oznaczeń kodowych stosowany w transporcie materiałów niebezpiecznych. Usankcjonowany jest postanowieniem konwencji ADR (dla transportu kołowego) i RID (dla transportu kolejowego).	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
7	Pułapka wodna	Gwałtowne obniżenie się warstwy dymu wewnątrz budynku na skutek podania wody w strefę podsufitową, w której gromadzą się gazy pożarowe.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
8	Uderzenie hydrauliczne	Nagły wzrost ciśnienia towarzyszący szybkiemu zatrzymaniu przepływającej przez wąż strażacki/rurę wody w warunkach akcji gaśniczej, np. najechanie kołem samochodu na napętnioną wodą wąż.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki

9	Wentylacja nadciśnieniowa	Polega na wytworzeniu, za pomocą wentylatora lub odpowiednio ustawionego zestawu wentylatorów, nadciśnienia w zadymionym pomieszczeniu, celem wyparcia toksycznych produktów rozkładu termicznego – dymu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
10	Wentylacja podciśnieniowa	Wentylacja wyciągowa polegająca na wyssaniu z pomieszczenia / zamkniętej przestrzeni dymów, gazów pożarowych przy użyciu wentylatora.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.